

Kronolekter – en redovisning

I artikeln ”Kronolekt” (*Språktidningen* andra utgåvan/2010) skriver Fredrik Lindström om dialekter och deras öden inom snar framtid.

Lindström förklarar hur svenskan alltmer tappar sina dialekter för att övergå till standardsvenska. Han påstår att människor i allmänhet gärna vill att sina medmänniskor ska tala med dialekt, samtidigt som han poängterar att personen i fråga gärna fasar ut tendenser till dialekt själv. Vidare förklarar Lindström att detta är ett resultat av områden i Sverige inte är lika geografiskt åtskilda som de var för flera hundra år sedan.

Emellertid medför inte detta att alla svenskar kommer prata snarlikt i framtiden, utan att andra faktorer såsom samhällsklyftorna istället tar sin plats menar Lindström. Han lyfter fram att dialekt övergår till sociolekt även om det är svårt att finna bevis för denna transformation. De geografiska isoleringarna har bytts ut mot sociala isoleringar, samhällsskillnader samt åldersskillnader mellan generationerna anser Lindström.

Han resonerar vidare kring ämnet och konstaterar att en särskild term, kronolekt, förklarar detta. Lindström menar på att dagens generationer pratar med just kronolekt, variationer av samma språk som är ålders- och generationsbaserad. Detta innebär dessutom att ord får nya betydelser allt eftersom de olika generationerna ofta endast spenderar tid med sin egen generation, en form av ond spiral skapas hävdar Lindström. Han avslutar artikeln genom att konstatera att kronolekt framkom naturligt då Sverige var för rent geografiskt stort att hålla ihop.

Mina egna erfarenheter kan delvis relateras till Lindströms artikel, däremot anser jag att dialekterna aldrig riktigt kommer att dö ut, utan istället utvecklas med tiden. Min mamma och pappa kommer ifrån helt olika delar av Sverige, Göteborg respektive Sundsvall. Detta har föranlett till att jag har spenderat tid med släkt på dessa ställen. Jag anser att somliga typiska drag för vissa dialekter alltid kommer att finnas kvar som en slags ryggrad. Typiskt för norrländskan är mycket sche-ljud och att man inte säger mer än man behöver. Det går dessutom inte att ta miste på göteborgskans långa ö-ljud.

Liksom Carina Eklund och Ina Rönnåsen beskriver i *Formativ svenska 1*, Liber (2017), kan det vara svårt att veta om språkbruk är socio- eller kronolekt. Som Lindström beskrev kan isolationer mellan generationerna leda till nya kronolekt, detta betonar även Eklund och Rönnåsen genom att påpeka att missuppfattningar lätt kan ske mellan generationerna. De avslutar genom att beskriva att dessa skillnader kan leda till att unga och äldre uppfattar varandra som nonchalanta respektive långsamma.